

دستور العمل نام خانوادگی

- 1 - بر اساس ماده 997 قانون مدنی مصوب سال 1313 هر کس باید دارای نام خانوادگی باشد.
- 2 - نام خانوادگی فرزند همان نام خانوادگی پدر خواهد بود حتی اگر محل صدور سند سجلی در قلمرو اداره ثبت احوال دیگری باشد.
- 3 - هر اداره دارای دفاتر نام خانوادگی مختص به خود می باشد.
 - 1-3 - دفتر نام خانوادگی از اسناد رسمی است و واحدهای ثبت احوال مکلفند نسبت به تنظیم دفاتر مذکور از لحاظ استخراج واژه های نام خانوادگی اقدام نمایند. این دفاتر به ترتیب حروف الفبا تا دو حرف نوشته می شود.
 - 2-3 - مجموع مناطق یا نواحی متشکله در مراکز شهرهای بزرگ مانند مناطق تهران یک اداره محسوب شده دارای یک دفتر نام خانوادگی خواهند بود.
 - 4 - دارنده حق تقدّم نام خانوادگی کسی است که برای اولین بار در قلمرو هر اداره ثبت احوال نام خانوادگی خاصی به نام او ثبت شده باشد. ملاک تشخیص، تاریخ صدور سند سجلی خواهد بود.
 - 1-4 - مشخصات دارنده حق تقدم نام خانوادگی در دفاتر نام خانوادگی ثبت و آن واژه مختص او شناخته می شود.
 - 2-4 - نام خانوادگی فرزند در غیر محل صدور سند پدر حتی اگر بلامعارض باشد ایجاد حق نمی کند، همچنین در مواردی که نام خانوادگی مادر به فرزند داده شده باشد.
 - 4-4 - هرگاه یک نام خانوادگی در محدوده اداره ثبت احوال به بیش از یک نفر اختصاص و به هیچ وجه ثابت نشود که سند سجلی کدامیک از آنها زودتر تنظیم گردیده است، آنها مشترکاً دارنده حق تقدّم آن نام خانوادگی خواهند بود.
 - 4-4 - حق تقدم نام خانوادگی کسانی که اسناد سجلی آنان از اداره ای منتزع و به اداره دیگری ملحق می شود مادامی که نام خانوادگی های مزبور از اسناد سجلی شهرستان اولیه استخراج نشده در اداره اولیه بلامعارض نخواهد بود.

صور تجلسه

در ساعت 9 صبح روز 80/4/26 جلسۀ کارشناسی در رابطه با موارد تعیین شده در جلسه مورخه 80/4/25 دفتر معاونت محترم حقوقی و سجلی با حضور امضاءکنندگان ذیل تشکیل و به شرح آتی اتخاذ تصمیم گردید :

1 - موضوع درج یا عدم درج محل تولد در کارت شناسایی :

چون قانون و آیین نامه مربوطه اشاره ای به ارقام اطلاعاتی (مشخصات فردی) کارت شناسایی ندارد و از طرفی شماره ملی نیز امکان دسترسی به کلیه سوابق سجلی را میسر می سازد و همچنین محل تولد از حیث شناسایی افراد کاربردی ندارد، لذا عدم درج محل تولد در کارت شناسایی بلامانع است.

2 - بند 3 از فصل اول دریافت و کنترل مدارک صفحه 21 به شرح ذیل :

به منظور تسهیل در امر درخواست صدور کارت شناسایی، علاوه بر شخص متقاضی، اخذ درخواست از بستگان وی شامل پدر، جد پدری، مادر، همسر و فرزندان و نماینده قانونی با ارائه مدارک لازم بلامانع می باشد و در این حالت ملاحظه اصل شناسنامه در خواست کننده که مؤید رابطه خویشاوندی وی با صاحب کارت باشد الزامی است، ضمناً فتوکپی شناسنامه در خواست کننده اخذ و ضمیمه مدارک خواهد شد.

3 - دستگاههای موضوع ماده 2 قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی و واحدهای تابعه آنها می توانند جهت صدور کارت شناسایی برای کارکنان رسمی خود هماهنگی لازم را با ادارات ثبت احوال معمول و نسبت به معرفی نماینده رسمی جهت ارائه مدارک لازم و تنظیم فرم درخواست از طرف کارکنان ذیربط اقدام نمایند.

4 - تحویل کارت :

کارت شناسایی در قبال اخذ رسید منحصرأ به صاحب آن تحویل خواهد شد. (اعم از اینکه شخصاً و یا توسط بستگان در خواست نموده باشد).

- در مواردی که صدور کارت شناسایی به درخواست نماینده دستگاههای مشمول ماده 2 قانون الزام شماره ملی و کدپستی صورت گرفته، کارتهای صادره به نماینده دستگاه ذیربط تحویل خواهد شد.

5 - تردید مأمور و عدم تحویل کارت :

به شرح دستورالعمل تنظیمی اقدام و چنانچه سوءاستفاده از شناسنامه مطرح باشد، اداره ذیربط چگونه موضوع را بررسی و اقدام لازم معمول دارد.

6 - در خصوص ایرانیان مقیم خارج از کشور که محل سکونت آنها در داخل کشور مشخص نمی باشد، کدپستی مخصوص (کد ثبت احوال امور خارجه) اختصاص داده خواهد شد.

بسمه تعالی اداره :

تاریخ :

شماره :

پیوست :

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

سازمان ثبت احوال کشور

شورایعالی

صور تجلسه

بنا به دعوتنامه شماره 23/ش/ع مورخه 80/5/7 چهارمین جلسه شورایعالی ثبت احوال کشور به ریاست جناب آقای مهندس آیت اللهی تشکیل گردید.

در ابتدا جناب آقای عبودی توضیحاتی در رابطه با شروع بکار مجدد شورایعالی ثبت احوال و مصوبات قبلی آن به استحضار ریاست محترم جلسه رساندند.

در این جلسه با توجه به دستور کار آن، بحث و تبادل نظر پیرامون دستورالعمل نام خانوادگی ادامه یافت. پس از استماع نظریه کمیته تخصصی دستورالعملها و روشها از بند 4-4 تا بند 7 پیش نویس تهیه شده، بررسی و به شرح ضمیمه مورد تصویب قرار گرفت.

مهندس سید محمدرضا آیت اللهی

رئیس شورایعالی

نماینده دانشگاه تهران

دکتر سید حسین صفائی

نماینده دادگستری

محمد رضا ناصری دولت آبادی

نماینده مطلع سازمان ثبت احوال کشور

سعید عبودی

نماینده مرکز آمار ایران

محمد جواد رعنائی فر

4-4 - حق تقدم نام خانوادگی کسانی که اسناد سجلی آنان در گذشته از اداره‌ای منتزع و به اداره دیگری ملحق شده است، مادامی که نام خانوادگی‌های مزبور از اسناد سجلی شهرستان قبلی استخراج نشده، در اداره مذکور بلامعارض نخواهد بود.

5-4 - حق تقدم نام خانوادگی‌هایی که اسناد سجلی آنان از اداره‌ای منتزع و به اداره دیگری ملحق شده است باید از روی اسناد انتزاعی استخراج و با دارندگان حق تقدم در دفتر موجود در آن اداره مقایسه و سپس در صورتیکه به شخص یا اشخاص دیگر تعلق نداشته باشد، به نام صاحب سند انتزاعی در دفتر نام خانوادگی ثبت شود.

5 - حق تقدم نام خانوادگی پس از فوت دارندگان آن به وراث قانونی آنها که دارای همان نام خانوادگی هستند منتقل می‌شود ملاک تشخیص وراث دادنامه حصر وراثت خواهد بود.

1-5 - در صورتیکه دارنده حق تقدم، نام خانوادگی خود را تغییر دهد نام خانوادگی قبلی او در قلمرو آن اداره بلامعارض خواهد بود.

6 - هر کس می‌تواند پس از رسیدن به سن قانونی (18 سال تمام) با رعایت مفاد این دستورالعمل نام خانوادگی خود را از طریق انتخاب واژه بلامعارض یا با اجازه از دارنده حق تقدم برای یکبار تغییر دهد.

تبصره: در موارد استثنائی و با ارائه دلایل موجه، رئیس سازمان ثبت احوال می‌تواند با رعایت مقررات، با تقاضای تغییر نام خانوادگی برای بار دوم موافقت نماید.

- 1- 6 - تغییر نام خانوادگی و ایجاد حق نسبت به آن از تاریخ اجرای آن در سند سجلی محقق می‌شود.
- 2- 6 - چنانچه متقاضی یا وراث قانونی ظرف مدت 6 ماه پس از تصویب نام خانوادگی پیشنهادی، درخواست اجرا به اداره ثبت احوال تسلیم نمایند واژه تصویب شده بلامعارض تلقی می‌گردد.
- 3- 6 - برگشت به نام خانوادگی قبلی تا وقتی ممکن است که شناسنامه با واژه تصویبی صادر و تحویل متقاضی نشده باشد.
- 4- 6 - افرادی که قبل از 18 سالگی نام خانوادگی آنان تغییر یافته است می‌توانند پس از رسیدن به سن مزبور به نام خانوادگی قبلی خود برگردند.

اداره :

بسمه تعالی

تاریخ :

جمهوری اسلامی ایران

شماره :

وزارت کشور

پیوست :

سازمان ثبت احوال کشور

شورای عالی

صور تجلسه

بنا به دعوتنامه شماره 35/ش/ع مورخه 80/6/12 پنجمین جلسه شورای عالی ثبت احوال کشور در ساعت 8/30 صبح روز چهارشنبه مورخه 80/6/14 به ریاست جناب آقای عبودی تشکیل گردید.

در این جلسه با توجه به دستور کار آن، بحث و تبادل نظر پیرامون دستورالعمل نام خانوادگی ادامه یافت و از بند 7 لغایت 12 پیش‌نویس تهیه شده، بررسی و به شرح ضمیمه مورد تصویب قرار گرفت.

سعید عبودی

رئیس شورای عالی

نماینده دانشگاه تهران

دکتر سید حسین صفائی

نماینده دادگستری

محمدرضا ناصری دولت آبادی

نماینده مرکز آمار ایران

محمد جواد رعنائی فر

نماینده مطلع سازمان ثبت احوال کشور علیرضا ماحوزی

7 - در صورتیکه نام خانوادگی پدر تغییر یابد تغییر نام خانوادگی فرزندان کمتر از 18 سال با درخواست کتبی پدر خواهد بود. فرزندان کبیر می‌توانند با اخذ اجازه‌نامه از پدر، از نام خانوادگی جدید وی استفاده کنند.

1- 7 - هرگاه نام خانوادگی پدری تغییر کرده و در سند سجلی وی اجرا شده باشد در صورت فوت پدر، هریک از فرزندان می‌توانند (بدون کسب اجازه) از نام خانوادگی جدید پدر استفاده نمایند.

2- 7 - هرگاه نام خانوادگی پدر و جد پدری متفاوت باشد فرزندان کبیر می‌توانند بدون در نظر گرفتن حق تقدم و محل صدور شناسنامه با اخذ اجازه‌نامه از جد پدری از نام خانوادگی وی استفاده نمایند.

8 - تیم یا وصی می‌تواند برای تغییر نام خانوادگی اطفال تحت سرپرستی خود تغییر نام خانوادگی آنان را درخواست نماید.

9 - دارنده حق تقدم نام خانوادگی می‌تواند اجازه استفاده از نام خانوادگی خود را به سایر اشخاص بدهد این حق پس از فوت دارنده حق تقدم در همان محل به وراث او تعلق خواهد داشت.

10 - دارنده یا دارندگان حق تقدم می‌توانند به طور فردی یا جمعی علیه کسی که نام خانوادگی آنان را بدون اجازه اتخاذ کرده است در دادگاه اقامه دعوی نموده و در حدود قوانین مربوط، تغییر نام خانوادگی غاصب را بخواهند.

11 - استفاده از نام خانوادگی زوج برای زوجه در زمان زوجیت با ارائه اجازه نامه از زوج بدون رعایت حق تقدم بلامانع است. در صورت انصراف زوجه و درخواست وی به نام خانوادگی قبلی برگشت داده می شود.

1- 11 - پس از وقوع طلاق یا فسخ نکاح، در صورت درخواست یکی از زوجین، نام خانوادگی زوجه به نام خانوادگی قبلی خود برگشت داده می شود.

2- 11 - پس از فوت زوج، چنانچه زوجه از نام خانوادگی همسر استفاده می کرده است می تواند کماکان از نام خانوادگی همسر متوفایش استفاده نماید یا به نام خانوادگی خود برگردد.

12 - برای فاقدین مستندات سجلی که نتوانند اثبات نسب نمایند، با مراجعه به دفاتر نام خانوادگی و رعایت مفاد این دستورالعمل، واژه بلامعارض با واژه دیگری با اجازه دارنده حق تقدم به انتخاب آنان تعیین و اختصاص داده خواهد شد.